

מדינת ישראל

משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

י"ח בכסלו התשע"א
25 בנובמבר 2010

חוזר גופים מוסדיים 2010-9-7
סיווג: מידע ודיווח

בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים

בתוקף סמכותי לפי סעיף 42 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, ולפי סעיף 40 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, אני מורה כדלקמן:

1. כללי

ביום 28 באוגוסט 2002 פרסמה רשות ניירות ערך בארצות הברית הוראות בדבר "הצהרה לגבי גילוי בדוחות רבעוניים ושנתיים של חברות" ("Certification of Disclosure in Companies' Quarterly and Annual Reports")

ביום 5 ביוני 2003 פרסמה רשות ניירות ערך בארצות הברית הוראות בדבר "אחריות הנהלה על בקרה פנימית על דיווח כספי והצהרה לגבי גילוי בדוחות התקופתיים מכח חוק ניירות ערך"

("Management's Reports on Internal Control Over Financial Reporting and Certification of Disclosure in Exchange Act Periodic Reports")

בעקבות הפרסומים האמורים של רשות ניירות ערך בארצות הברית, פרסמו רשות החברות הממשלתיות והמפקח על הבנקים הוראות לענין ההצהרות, הדוחות והגילויים שייכללו בדוחות הכספיים של הגופים הנתונים תחת פיקוחם.

התאמת הדיווחים וההצהרות של הגופים המוסדיים השונים, והגברת המהימנות והאמינות של המידע המפורט בדוחות הכספיים של גופים מוסדיים, מחייבות קביעת הוראות לענין ההצהרות, הדוחות והגילויים שיצורפו לדוחות הכספיים האמורים, בהתאם למתכונת שהנהיגו רשויות הפיקוח האחרות.

2. מטרה

בחוזר גופים מוסדיים 2009-9-10, שעניינו אחריות הנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי, פורטו ההוראות שמיועדות ליישם את דרישות סעיף 404 של ה-SOX Act (להלן - **סעיף 404**).

בחוזר ביטוח 2005-1-49 מיום 25 בדצמבר 2005, בחוזר גמל 2006-2-2 מיום 23 בינואר 2006 ובחוזר פנסיה 2007-3-4 מיום 26 בפברואר 2007 (להלן - **החוזרים**), אומצו דרישות סעיף 302

של ה-SOX Act, כך שהחל מהדוחות הכספיים של גופים מוסדיים לתקופות המסתיימות ביום 31 בדצמבר 2006 ואילך ייכללו ההצהרות בהתאם להוראות החוזרים (להלן - **ההצהרות**).

בנוסף, בחוזר גופים מוסדיים 2006-9-2 מיום 2 באוגוסט 2006 נקבעה מתכונת הגילוי בדבר יעילות הבקורות והנהלים לגבי הגילוי בדוחות ובדבר שינוי בבקרה הפנימית על דיווח כספי של גוף מוסדי (להלן - **מתכונת הגילוי**).

תקנות ה-SEC, אשר נועדו ליישם את דרישות סעיף 404, מתקנות את נוסח ההצהרות ומתכונות הגילוי וכן מוסיפות דרישות חדשות: חוות דעת מרואה החשבון המבקר ודוח דירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי.

חוזר זה בא להסדיר את נוסח ההצהרות ומתכונת הגילוי וכן לקבוע את נוסח חוות דעת רואה החשבון המבקר ודוח דירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי.

3. הגדרות

"בקורות ונהלים לגבי הגילוי" - בקורות ונהלים של הגוף המוסדי שתוכננו להבטיח כי מידע שהגוף המוסדי או קופות הגמל שבניהולו נדרשים לגלות בדוחות, נרשם, מעובד, מסוכם ומדווח בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)¹ והוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן - **הממונה**). בקורות ונהלים אלה כוללים, בין השאר, בקורות ונהלים שתוכננו להבטיח כי מידע שהגוף המוסדי או קופות הגמל שבניהולו נדרשים לגלות, בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)¹ והוראות הממונה, נצבר ומועבר להנהלת הגוף המוסדי, לרבות למנכ"ל ולסמנכ"ל הכספים או אדם המבצע בפועל את תפקיד הסמנכ"ל האמור, באופן המתאים, וזאת על מנת לאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי.

"בקרה פנימית על דיווח כספי" - תהליך שתוכנן בידי המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים או תחת פיקוחם, בפקוח דירקטוריון הגוף המוסדי, ומושפע על ידי ההנהלה ועובדים אחרים, ומיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים, בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)¹ והוראות הממונה, וכולל את המדיניות והנהלים אשר:

1. מתייחסים (pertain) לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות (fairly) את העסקאות וההעברות (disposition) של נכסי הגוף המוסדי או קופות הגמל שבניהולו (לרבות הוצאתם מרשותה);
2. מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש (as necessary) כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)¹ והוראות הממונה, ושקבלת כספים (receipts) והוצאת כספים (expenditures) של הגוף המוסדי או קופות

¹ לענין קופת גמל במקום "בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)" יבוא "בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל".

הגמל שבניהולו נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של הגוף המוסדי או קופות הגמל שבניהולו ;

3. מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה (acquisition), שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הגוף המוסדי או קופות הגמל שבניהולו, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

"חולשה מהותית" – ליקוי או שילוב של ליקויים, בבקרה הפנימית על דיווח כספי, כך שישנה אפשרות סבירה (reasonable possibility) שהצגה מוטעית מהותית בדוחות הכספיים השנתיים או הרבעוניים של הגוף המוסדי או קופות הגמל שבניהולו לא תימנע או תתגלה במועד.

"ליקוי משמעותי" – ליקוי או צירוף של ליקויים בבקרה הפנימית על דיווח כספי, שהינו פחות חמור מחולשה מהותית, אם כי עדיין חשוב דיו על מנת להסב את תשומת לבם של אלו האחראים לפיקוח על הדיווח הכספי של גוף מוסדי או קופות הגמל שבניהולו.

4. הצהרה לגבי גילוי בדוחות רבעוניים ושנתיים של גופים מוסדיים

א. גוף מוסדי יצרף לדוחות הרבעוניים והשנתיים שתי הצהרות גילוי: האחת - תיחתם בידי המנהל הכללי של הגוף המוסדי, והשניה - תיחתם בידי סמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי או בידי אדם המבצע בפועל את התפקיד האמור. שתי ההצהרות האמורות יצורפו אחרי דוח הדירקטוריון ולפני הדוח הכספי. ההצהרות יצורפו במתכונת ובנוסח המפורט להלן:

(1) בדוח הכספי השנתי של גוף מוסדי - יצורפו שתי הצהרות בנוסח המצ"ב **בנספח א'**;

(2) בדוח הכספי הרבעוני של גוף מוסדי - יצורפו שתי הצהרות בנוסח המצ"ב **בנספח ב'**;

(3) בדוח הכספי השנתי של קופת גמל - יצורפו שתי הצהרות בנוסח המצ"ב **בנספח ג'**;

(4) בדוח הכספי הרבעוני של קופת גמל - יצורפו שתי הצהרות בנוסח המצ"ב **בנספח ד'**.

ב. שירותי ייעוץ

(1) גוף מוסדי המבקש לקבל שירותי ייעוץ חיצוניים לצורך היערכותו ליישום הוראות סעיף 4.א., לא ייעזר בשירותיו של רואה החשבון המבקר של הגוף המוסדי.

(2) על אף האמור בסעיף קטן (1), היה לגוף המוסדי יותר מרואה חשבון מבקר אחד, יהיה הגוף רשאי לקבל שירותי ייעוץ מאחד מרואי החשבון המבקרים לצורך היערכות ליישום הוראות סעיף 4.א., ובלבד שהיקף שירותי הייעוץ בגוף המוסדי לא יעלה על 50% מהיקף השירותים הנדרש לצורך הערכות הגוף המוסדי ליישום הוראות סעיף 4.א., ורואה החשבון לא ייעץ בענין זה לשתי קבוצות הביטוח הגדולות הקיימות בישראל.

5. בקרות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי של גוף מוסדי

א. גוף מוסדי יתן גילוי לבקרות ולנהלים לגבי הגילוי בדוח הדירקטוריון.

ב. מתכונת הגילוי -

(1) במסגרת הגילוי של גוף מוסדי הנדרש לדווח על חולשה מהותית יתייחס הגוף המוסדי לאחד משני המצבים הבאים:

(א) מצב שלפיו, נכון למועד הדיווח, הגוף המוסדי השלים את תיקונה של החולשה המהותית.

(ב) מצב שלפיו, נכון למועד הדיווח, הגוף המוסדי טרם השלים את תיקונה של החולשה המהותית.

(2) הנהלת הגוף המוסדי תעריך את האפקטיביות של הבקרות ונהלים לגבי גילוי של הגוף המוסדי לסוף התקופה המכוסה. הערכה זו תתבצע בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים.

(3) הנהלת הגוף המוסדי תעריך את האפקטיביות של הבקרה הפנימית של גוף מוסדי על דיווח כספי לתום כל שנה. הערכה זו תתבצע בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים. המסגרת עליה מתבססת הערכת ההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי, חייבת להיות מסגרת בקרה מתאימה ומוכרת, כמפורט בסעיף 2.ג. בהוראות חוזר גופים מוסדיים 2009-9-10.

(4) הנהלת הגוף המוסדי תעריך כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי שאירע בכל תקופה מכוסה, שיש לו השפעה מהותית או שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי. הערכה זו תתבצע בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים.

(5) גוף מוסדי יתן גילוי לבקרות ולנהלים לגבי הגילוי בדוח הדירקטוריון באופן המפורט להלן:

(א) בקרות ונהלים לגבי הגילוי:

(1) ייתן גילוי בדבר מסקנות המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים באשר לאפקטיביות הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי לסוף התקופה המכוסה, בהתבסס על ההערכה הנדרשת בסעיף 2.ב.5.

(2) כאשר הנהלת הגוף המוסדי מעריכה כי הבקרות ונהלים לגבי הגילוי הינן אפקטיביות, יתן גילוי על פי הנוסח המצורף בסעיף 1 לנספחים ה' ו-ו' לפי הענין.²

(3) כאשר להנהלת הגוף המוסדי נתגלתה חולשה מהותית בבקרות ונהלים לגבי הגילוי, אך עד למועד הדיווח היא תוקנה, והנהלת הגוף המוסדי מעריכה כי בקרות הגילוי ונהלים הנן אפקטיביות, יתן מעבר לנוסח הגילוי האמור, ובפסקה נפרדת, פירוט הכולל, בין השאר, גילוי על מהות

² בדוח השנתי של גוף מוסדי תצורף מתכונת הגילוי בנוסח המצ"ב כנספח ה'; בדוח הרבעוני של גוף מוסדי תצורף מתכונת הגילוי בנוסח המצ"ב כנספח ו'.

החולשה המהותית בבקורות ובנהלים, השפעתה על הדיווח הכספי והאמצעים שננקטו לשיפור הבקורות והנהלים.

(4) כאשר להנהלת הגוף המוסדי ולסמנכ"ל הכספים נתגלתה חולשה מהותית בבקורות ובנהלים לגבי הגילוי, אך עד למועד הדיווח היא לא תוקנה, ינתן פירוט הכולל, בין השאר, את מהות החולשה המהותית בבקורות ובנהלים, השפעתה על הדיווח הכספי, האמצעים שננקטו לשיפור הבקורות והנהלים, פירוט הפעולות המפצות שננקטו בטרם פורסם הדוח ולוחות הזמנים הצפויים לתיקונה.

(ב) בקרה פנימית על דיווח כספי:

(1) יינתן גילוי בדבר כל שינוי בבקרה הפנימית של גוף מוסדי על דיווח כספי שזוהה במסגרת ההערכה הנדרשת בסעיף 4.ב.5), ואירע בתקופה המכוסה, שיש לו השפעה מהותית או שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

(2) לא אירע בתקופה המכוסה כל שינוי בבקרה הפנימית על דיווח כספי (כאמור בסעיף 4(ד) לנוסח ההצהרה), ינתן גילוי על-פי הנוסח המצורף בסעיף 2 לנספחים ה' ו-ו' לפי הענין.²

(3) אירע שינוי בתקופה המכוסה בבקרה הפנימית על דיווח כספי (כאמור בסעיף 4(ד) לנוסח ההצהרה), ינתן פירוט הכולל, בין השאר, את מהות השינוי והנסיבות לכך.

לענין סעיף זה, "התקופה המכוסה" –

(א) לגבי גוף מוסדי העורך דוחות רבעוניים - הרבעון המדווח.

(ב) לגבי גוף מוסדי העורך דוחות שנתיים - שנת הכספים המדווחת.

6. דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

דוח שנתי של גוף מוסדי או קופת גמל

א. גוף מוסדי יצרף לדוח כספי שנתי שלו ולדוח כספי שנתי של קופות הגמל שבניהולו, לאחר ההצהרות לגבי הגילוי (כמפורט בסעיף 5), דוח דירקטוריון והנהלת הגוף המוסדי בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי שיחתם על ידי יו"ר דירקטוריון, מנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי ואשר יכלול:

(1) הצהרה בדבר אחריות ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, לקביעתה ולקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי של הגוף המוסדי או קופות הגמל שבניהולו.

(2) הצהרה המציינת את מסגרת העבודה ששימשה את ההנהלה לצורך ההערכה הנדרשת של אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הגוף המוסדי או קופות הגמל שבניהולו.

3) הערכת ההנהלה בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי או קופות הגמל שבניהולו על דיווח כספי לסוף שנת הדיווח, לרבות הצהרה האם הבקרה הפנימית על דיווח כספי אפקטיבית, או שאינה אפקטיבית. דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי יכול גילוי של כל חולשה מהותית בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי או קופות הגמל שבניהולו על דיווח כספי שזוהתה על ידי ההנהלה. ההנהלה אינה רשאית להסיק כי הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי או קופות הגמל שבניהולו על דיווח כספי אפקטיבית, אם יש חולשה מהותית אחת או יותר בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי או קופות הגמל שבניהולו על דיווח כספי.

ב. סברה הנהלת הגוף המוסדי כי הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי או קופות הגמל שבניהולו על דיווח כספי למועד הדיווח הינה אפקטיבית, ייערך דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי בהתאם למתכונת המצורפת בנספח ז' או נספח ח' לפי הענין.

סברה הנהלת הגוף המוסדי כי הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי או קופות הגמל שבניהולו על דיווח כספי למועד הדיווח אינה אפקטיבית, ייערך דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי בהתאם למתכונת המצורפת בנספח ז' או נספח ח' לפי הענין, בשינויים המחויבים.

ג. על הגוף המוסדי לשמור ראיות, לרבות תיעוד, על מנת לספק תמיכה סבירה להערכת ההנהלה בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי ושל קופות הגמל שבניהולו על דיווח כספי.

7. דוח רואה החשבון המבקר – בקרה פנימית על דיווח כספי

א. גוף מוסדי יצרף לדוח הכספי השנתי חוות דעת של רואה החשבון המבקר בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי, לאחר דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי.

ב. חוות הדעת בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי תיעשה בהתאם להוראות שנקבעו בחוזר גופים מוסדיים 2009-9-10. חוות הדעת לא תהיה במסגרת התקשרות שונה מההתקשרות למתן חוות דעת על הדוחות הכספיים.

ג. נוסח חוות הדעת מצורף בנספחים ט' ו-י' בעבור גוף מוסדי וקופות הגמל שבניהולו בהתאמה.

ד. חוות הדעת בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי תהיה בנפרד מחוות הדעת על הדוחות הכספיים.

גוף מוסדי אשר יבחר בגישת דוח משולב על הדוחות הכספיים ועל הבקרה הפנימית על דיווח כספי יהיה רשאי לצרף לדוח הכספי דוח משולב לאחר שהודיע על כך לממונה שלושה חודשים מראש וקיבל את אישורו בכתב.

ה. הנוסח בנספחים ט' ו-י' מבטא חוות דעת בלתי מסויגת ("חלקה") (unqualified opinion) על האפקטיביות של הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

חוות דעת מסויגת (שאינה "חלקה") תיערך בהתאם למתכונת המצורפת בנספחים ט' ו- י', בשינויים המחויבים.

8. דיווחים כספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים ודוח לעמית או למבוטח

א. גוף מוסדי יגיש לממונה אחת לשנה דוח הנהלה בדבר הבקרה הפנימית על הדיווחים כספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים המוגשים לממונה או המפורסמים לציבור הרחב (לרבות באמצעות אתר האינטרנט של הגוף המוסדי) ודוח לעמית או למבוטח (להלן - **הדיווחים הכספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים ודוח לעמית או למבוטח**) שיחתם על ידי מנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי ואשר יכלול:

1) הצהרה בדבר אחריות ההנהלה לקביעתה ולקיומה של בקרה פנימית נאותה על הדיווחים הכספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים ודוח לעמית או למבוטח.

2) הערכת ההנהלה בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית על הדיווחים הכספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים ודוח לעמית או למבוטח לסוף שנת הדיווח, לרבות הצהרה האם הבקרה הפנימית על הדיווחים הכספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים ודוח לעמית או למבוטח אפקטיבית, או שאינה אפקטיבית.

דוח ההנהלה בדבר בקרה פנימית על הדיווחים הכספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים ודוח לעמית או למבוטח יכלול גילוי של כל חולשה מהותית בבקרה הפנימית של גוף מוסדי על הדיווחים הכספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים ודוח לעמית או למבוטח שזוהתה על ידי ההנהלה. ההנהלה אינה רשאית להסיק כי הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על הדיווחים הכספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים ודוח לעמית או למבוטח אפקטיבית, אם יש חולשה מהותית אחת או יותר בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על הדיווחים הכספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים ודוח לעמית או למבוטח.

ב. סברה הנהלת הגוף המוסדי כי הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על הדיווחים הכספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים ודוח לעמית או למבוטח למועד הדיווח אינה אפקטיבית, ייערך דוח ההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על הדיווחים הכספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים ודוח לעמית או למבוטח בהתאם למתכונת המצורפת בנספח יא'.

סברה הנהלת הגוף המוסדי כי הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על הדיווחים הכספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים ודוח לעמית או למבוטח למועד הדיווח אינה אפקטיבית, ייערך דוח ההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על הדיווחים הכספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים ודוח לעמית או למבוטח בהתאם למתכונת המצורפת בנספח יא', בשינויים המחויבים.

ג. חברה מנהלת תגיש דוח הנהלה אחד הן לחברה והן לקופות הגמל שבניהולה ותצרך נספח עם רשימת קופות הגמל שבניהולה.

ד. על הגוף המוסדי לשמור ראיות, לרבות תיעוד, על מנת לספק תמיכה סבירה להערכת ההנהלה בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי וקופות הגמל שבניהולו על הדיווחים הכספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים ודוח לעמית או למבוטח.

ה. בדיווחים הכספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים ודוח לעמית או למבוטח יתייחס הגוף המוסדי לכל הפחות לסעיפים הבאים, וזאת אגב שקילת שיקולי מהותיות מבחינת הגוף המוסדי ודוחותיו הכספיים ועל בסיס התאמת הדיווחים לנתונים הקיימים במערכות המידע של הגוף המוסדי:

- 1) שלמות הדיווחים - יתייחס הגוף המוסדי לשלמות הדיווחים הן מבחינת מלאי (כל הדיווחים הוכנו) והן מבחינת דיווח (כל הדיווחים נשלחו).
- 2) תהליך הפקת הדיווחים, לרבות נכונות שלילת המידע ממערכות המידע.
- 3) סבירות הנתונים.
- 4) לענין הדוח לעמית או למבוטח - יתייחס הגוף המוסדי לסעיפים קטנים (1) עד (3) לעיל, בהיבט מצרפי, ולענין סבירות הנתונים - יתייחס לסך התנועות של ההפקדות והמשיכות במהלך השנה הרלוונטית וכן לשיעור התשואה ושיעור דמי הניהול השנתיים בגין אותה שנה. ואולם, לאחר שיפורסמו הוראות הממונה בדבר טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים, יתייחס הגוף המוסדי לענין סבירות הנתונים ליתר נתוני הדוח לעמית או למבוטח בהתאם ללוחות הזמנים שיקבעו בהוראות הממונה כאמור.

ו. הגשת דוח ההנהלה לפי סעיף זה לממונה תעשה בהתאם להוראות הבאות:

- 1) מועד השליחה:
 - א) הדיווח יישלח לא יאוחר מיום 30 באפריל של השנה העוקבת.
 - ב) מועד קבלת הדיווח ייחשב המועד בו התקבל דיווח תקין במערכת.
- 2) אופן השליחה:
 - א) שליחת קובץ PDF טקסטואלי לכתובת: pikuah@mof.gov.il.
 - ב) שם הקובץ יהיה במבנה [copmany_id]SOX[yy].pdf כאשר:
 - 1) [copmany_id] מייצג את מספר ח.פ. של הגוף המוסדי.
 - 2) [yy] – שתי הספרות האחרונות בשנה. למשל "11" מייצג את שנת "2011".

9. תחולה

- א. הוראות חוזר זה יחולו על הגופים המוסדיים בישראל.
- ב. הוראות חוזר זה יחולו לענין כל דיווח כספי של הגוף המוסדי וקופות הגמל שבניהולו, לרבות דיווחים כספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים ודוח לעמית או למבוטח.

10. תחילה

תחילתן של הוראות חוזר זה החל מהדיווחים הכספיים לשנת 2010 ואילך.

11. ביטול תוקף

החוזרים המפורטים להלן בטלים וכן סעיף 3.ב.2 בחוזר גמל 2005-2-21 מיום 21 בדצמבר 2005:

- א. חוזר ביטוח 2005-1-49 מיום 25 בדצמבר 2005.
- ב. חוזר גמל 2006-2-2 מיום 23 בינואר 2006.
- ג. חוזר פנסיה 2007-3-4 מיום 26 בפברואר 2007.
- ד. חוזר גופים מוסדיים 2006-9-2 מיום 2 באוגוסט 2006.
- ה. חוזר גופים מוסדיים 2007-9-6 מיום 3 במאי 2007.

עודד שריג
הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון

הצהרה (certification)

אני, [שם האדם המצהיר], מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של [שם הגוף המוסדי] (להלן: "לסוג הגוף המוסדי") לשנת 20XX (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של [לסוג הגוף המוסדי] למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים ב[לסוג הגוף המוסדי] המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של [לסוג הגוף המוסדי]; וכך-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס ל[לסוג הגוף המוסדי], לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים ב[לסוג הגוף המוסדי] ובאותן חברות², בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של [לסוג הגוף המוסדי] והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכך-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של [לסוג הגוף המוסדי] על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של [לסוג הגוף המוסדי] על דיווח כספי; וכך-

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים.
² גוף מוסדי שאין לו חברות מאוחדות, במקום "לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים ב[לסוג הגוף המוסדי] ובאותן חברות" יבוא "מובא לידיעתנו על ידי אחרים ב[לסוג הגוף המוסדי]".

5. אני ואחרים *בסוג הגוף המוסדי* המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון³ של *סוג הגוף המוסדי*, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של *סוג הגוף המוסדי* לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של *סוג הגוף המוסדי* על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

[חתימה]

[תאריך]

[שם ותפקיד]

³ בנסיבות המתאימות, במקום "ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון" יבוא "לוועדת (יש לזהות את שם הוועדה) של הדירקטוריון", אם הוועדה הנוספת כאמור ממלאת תפקידים דומים.

הצהרה (certification)

אני, [שם האדם המצהיר], מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של [שם הגוף המוסדי] (להלן: "סוג הגוף המוסדי") לרבעון שהסתיים ביום XX.XX.XX (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של [סוג הגוף המוסדי] למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים ב[סוג הגוף המוסדי] המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי² של [סוג הגוף המוסדי]; וכך-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס ל[סוג הגוף המוסדי], לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים ב[סוג הגוף המוסדי] ובאותן חברות², בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של [סוג הגוף המוסדי] והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכך-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של [סוג הגוף המוסדי] על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של [סוג הגוף המוסדי] על דיווח כספי. וכך-

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים.
² גוף מוסדי שאין לו חברות מאוחדות, במקום "לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים ב[סוג הגוף המוסדי] ובאותן חברות" יבוא "מובא לידיעתנו על ידי אחרים ב[סוג הגוף המוסדי]".

5. אני ואחרים בְּסוּג הַגּוֹף הַמוֹסְדִי] המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון³ של [סוג הגוף המוסדי], בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של [סוג הגוף המוסדי] לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של [סוג הגוף המוסדי] על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

[חתימה]

[תאריך]

[שם ותפקיד]

³ בנסיבות המתאימות, במקום "ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון" יבוא "לוועדת (יש לזהות את שם הוועדה) של הדירקטוריון", אם הועדה הנוספת כאמור ממלאת תפקידים דומים.

הצהרה (certification)

אני, [שם האדם המצהיר], מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של [שם קופת הגמל] (להלן: "סוג קופת הגמל") לשנת 20XX (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של [סוג קופת הגמל] וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה ב[סוג קופת הגמל] למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים ב[סוג הגוף המוסדי] המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של [סוג קופת הגמל]; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס ל[סוג קופת הגמל], מובא לידיעתנו על ידי אחרים ב[סוג הגוף המוסדי], בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של [סוג קופת הגמל] והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של [סוג הגוף המוסדי] על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של [סוג הגוף המוסדי] על דיווח כספי הנוגע ל[סוג קופת הגמל]; וכן-

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים.

5. אני ואחרים *בסוג הגוף המוסדי* המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון², בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע ל*סוג קופת הגמל* :

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של *סוג הגוף המוסדי* לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע ל*סוג קופת הגמל*; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של *סוג הגוף המוסדי* על דיווח כספי הנוגע ל*סוג קופת הגמל*.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

[חתימה]

[תאריך]

[שם ותפקיד]

² בנסיבות המתאימות, במקום "ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון" יבוא "לוועדת (יש לזהות את שם הוועדה) של הדירקטוריון", אם הוועדה הנוספת כאמור ממלאת תפקידים דומים.

הצהרה (certification)

אני, [שם האדם המצהיר], מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של [שם קופת הגמל] (להלן: "סוג קופת הגמל") לרבעון שהסתיים ביום XX.XX.XX (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של [סוג קופת הגמל] וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה [סוג קופת הגמל] למועדים ולתקופות המכוסות בדוח.
4. אני ואחרים [סוג הגוף המוסדי] המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של [סוג קופת הגמל]; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס ל[סוג קופת הגמל], מובא לידיעתנו על ידי אחרים [סוג הגוף המוסדי], בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של [סוג קופת הגמל] והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של [סוג הגוף המוסדי] על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של [סוג הגוף המוסדי] על דיווח כספי הנוגע ל[סוג קופת הגמל]. וכן-

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים.

5. אני ואחרים *לסוג הגוף המוסדי* המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון², בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע *לסוג קופת הגמל*:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של *לסוג הגוף המוסדי* לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע *לסוג קופת הגמל*; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של *לסוג הגוף המוסדי* על דיווח כספי הנוגע *לסוג קופת הגמל*.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

[חתימה]

[תאריך]

[שם ותפקיד]

² בנסיבות המתאימות, במקום "ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון" יבוא "לוועדת (יש לזהות את שם הוועדה) של הדירקטוריון", אם הוועדה הנוספת כאמור ממלאת תפקידים דומים.

נספח ה' (סעיפים 5.ב.5 א) (2) ו-5.ב.5 ב) (2)

1. בקרות ונהלים לגבי הגילוי:

"הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו".

2. בקרה פנימית על דיווח כספי:

"במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 20xx לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי".

נספח ו' (סעיפים 5.ב.5(א)(2) ו-5.ב.5(ב)(2))

1 . בקרות ונהלים לגבי הגילוי :

"הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף עם המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו".

2 . בקרה פנימית על דיווח כספי :

"במהלך הרבעון המסתיים ביום ... לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי".

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי³

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של [שם הגוף המוסדי] (להלן: "נסוג הגוף המוסדי") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של [נסוג הגוף המוסדי] תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של [נסוג הגוף המוסדי] לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות הממונה על שוק ההון⁴. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת [נסוג הגוף המוסדי] בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של [נסוג הגוף המוסדי] על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 20XX, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של [ציינ את מסגרת הבקרה הפנימית, לדוגמה: "ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO)"]. בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 20XX, הבקרה הפנימית של [נסוג הגוף המוסדי] על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

_____ (שם)	_____ (חתימה)
_____ (שם)	_____ (חתימה)
_____ (שם)	_____ (חתימה)

תאריך אישור הדוח: _____

³ בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2010 יש לתת גילוי לענין היקף הערכת האפקטיביות בהתאם להוראות חוזר גופים מוסדיים 2010-9-6.

⁴ בחברת ביטוח במקום "הוראות הממונה על שוק ההון" יבוא: "הוראות המפקח על הביטוח".

נספח ח' (סעיף 6.ב.6)

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי⁵

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של [שם קופת הגמל] (להלן: 'נסוג קופת הגמל') אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של [נסוג קופת הגמל] תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של [נסוג הגוף המוסדי] לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת [נסוג הגוף המוסדי] בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של [נסוג קופת הגמל] על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 20XX, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של [ציינ את מסגרת הבקרה הפנימית, לדוגמה: "ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO)"]. בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 20XX, הבקרה הפנימית של [נסוג קופת הגמל] על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

יו"ר הדירקטוריון (שם) _____
מנכ"ל (שם) _____
סמנכ"ל כספים (שם) _____
(חתימה) _____
(חתימה) _____
(חתימה) _____

תאריך אישור הדוח: _____

⁵ בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2010 יש לתת גילוי לענין היקף הערכת האפקטיביות בהתאם להוראות חוזר גופים מוסדיים 2010-9-6.

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של [שם הגוף המוסדי] בע"מ – בקרה

פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של [שם הגוף המוסדי] וחברות בנות (להלן - החברה) ליום 31 בדצמבר 20XX, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - COSO)⁶. הדירקטוריון וההנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- (PCAOB) Public Company Accounting Oversight Board בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, אשר אומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קויימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם *לבמקום זה תצוין מסגרת הכנת הדוחות הכספיים והדיווח הכספי באותו תיאור הכלול בדוח רואה החשבון המבקר על הדוחות הכספיים*. בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי החברה (לרבות הוצאתם מרשותה) (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם *לבמקום זה תצוין מסגרת הכנת הדוחות הכספיים והדיווח הכספי באותו תיאור הכלול בדוח רואה החשבון המבקר על הדוחות הכספיים* ושקבלת כספים והוצאת כספים של החברה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של החברה; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי החברה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

⁶ אם הביקורת נערכה בהתבסס על מודל בקרה פנימית שאינו COSO, יש להתייחס בדוח למודל הבקרה הרלוונטי.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 20XX בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה לימים 31 בדצמבר 20XX ו- 20XX ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 20XX והדוח שלנו מיום ____ ב- 20XX, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

[חתימה]

[תאריך]

[שם רואה החשבון המבקר]

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של [שם קופת הגמל] – בקרה פנימית על

דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של [שם קופת הגמל] (להלן - הקופה⁷) ליום 31 בדצמבר 20XX, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - COSO)⁸. הדירקטוריון וההנהלה של [שם החברה המנהלת] (להלן - החברה המנהלת) אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של הקופה, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקופה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- (PCAOB) Public Company Accounting Oversight Board בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, אשר אומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קויימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של קופה הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם ל**במקום זה תצוין מסגרת הכנת הדוחות הכספיים והדיווח הכספי באותו תיאור הכלול בדוח רואה החשבון המבקר על הדוחות הכספיים**. בקרה פנימית על דיווח כספי של קופה כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הקופה (לרבות הוצאתם מרשותה) (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם ל**במקום זה תצוין מסגרת הכנת הדוחות הכספיים והדיווח הכספי באותו תיאור הכלול בדוח רואה החשבון המבקר על הדוחות הכספיים** ושקבלת כספים והוצאת כספים של הקופה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הקופה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

⁷ במידה שנדרש, במקום המונח "קופה" יכול לבוא קיצור מתאים אחר של המלא של קופת הגמל כגון: "הקרן".
⁸ אם הביקורת נערכה בהתבסס על מודל בקרה פנימית שאינו COSO, יש להתייחס בדוח למודל הבקרה הרלוונטי.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשובה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה המנהלת קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה ליום 31 בדצמבר 20XX בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של הקופה לימים 31 בדצמבר 20XX ו-20XX ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 20XX והדוח שלנו מיום ____ ב-20XX, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

[חתימה]

[תאריך]

[שם רואה החשבון המבקר]

דוח ההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על הדיווחים הכספיים הנגזרים מהדוחות

הכספיים ודוח לעמית או למבוטח

ההנהלה של [שם הגוף המוסדי] (להלן: "סוג הגוף המוסדי") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על הדיווחים הכספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים ודוח לעמית או למבוטח. מערכת הבקרה הפנימית של [סוג הגוף המוסדי] תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון להנהלה של [סוג הגוף המוסדי] לגבי הכנה והצגה נאותה של הדיווחים הכספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים ודוח לעמית או למבוטח המפורסמים בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון⁹. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

הנהלת [סוג הגוף המוסדי] העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של [סוג הגוף המוסדי] על הדיווחים הכספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים ודוח לעמית או למבוטח ליום 31 בדצמבר 20XX, וזאת בהתחשב בהיקפה, כמפורט בחוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות דוחות וגילויים. בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 20XX, הבקרה הפנימית של [סוג הגוף המוסדי] על הדיווחים הכספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים ודוח לעמית או למבוטח הינה אפקטיבית.

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 20XX לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על הדיווחים הכספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים ודוח לעמית או למבוטח אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על הדיווחים הכספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים ודוח לעמית או למבוטח.

הנהלת [סוג הגוף המוסדי] גילתה לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון¹⁰ של [סוג הגוף המוסדי], בהתבסס על הערכתה העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווחים הכספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים ודוח לעמית או למבוטח:

1. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווחים הכספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים ודוח לעמית או למבוטח, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של [סוג הגוף המוסדי] לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנדרש בדיווחים הכספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים ודוח לעמית או למבוטח; וכך-

⁹ בחברת ביטוח במקום "להוראות הממונה על שוק ההון" יבוא: "להוראות המפקח על הביטוח".

¹⁰ בנסיבות המתאימות, במקום "ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון" יבוא "לוועדת (יש לזהות את שם הוועדה) של הדירקטוריון", אם הועדה הנוספת כאמור ממלאת תפקידים דומים.

2. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של [סוג הגוף המוסדי] על הדיווחים הכספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים ודוח לעמית או למבוטח.

מנכ"ל _____ (שם) _____ (חתימה)
סמנכ"ל כספים _____ (שם) _____ (חתימה)

תאריך אישור הדוח: _____